

Convenția cu privire la Drepturile COpiilor

Distribuire: Generală
20 iulie 2016

Original: Engleză

Comitetul pentru Drepturile Copilului

Comentariul General nr 19 (2016) privind bugetarea publică pentru realizarea drepturilor copiilor (art. 4)

Cuprins

	<i>Pagina</i>
I. Introducere	3
A. Context.....	4
B. Argumentare	6
C. Obiective.....	6
II. Analiza juridică a articolului 4 în legătură cu bugetele publice	7
A. “Statele părți se angajează să ia”	7
B. “toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură”	7
C. “în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție”	8
D. “În cazul drepturilor economice, sociale și culturale statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun”	9
E. “și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale”	10
III. Principiile generale ale Convenției și bugetele publice	11
A. Dreptul la nediscriminare (art. 2).....	11
B. Interesul superior al copilului (art. 3)	11
C. Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare (art. 6).....	12
D. Dreptul de a fi ascultat (art. 12)	13
IV. Principiile bugetării publice pentru drepturile copiilor	13
A. Eficacitate	14
B. Eficiență.....	14
C. Echitate	14
D. Transparența	14
E. Sustenabilitate.....	15
V. Implementarea drepturilor copilului în bugetele publice	15
A. Planificarea	16
B. Punerea în aplicare.....	20
C. Executarea	21
D. Monitorizare	22
VI. Diseminarea prezentului comentariu general	23

I. Introducere

1. Articolul 4 din Convenția privind drepturile copilului prevede:

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție. În cazul drepturilor economice, sociale și culturale statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale..

Prezentul comentariu general va ajuta statele părți în punerea în aplicare a articolului 4 în legătură cu bugetele publice. Identifică obligațiile statelor părți și face recomandări cu privire la modul de realizare a tuturor drepturilor prevăzute de Convenție, în special a celor ale copiilor aflați în situații vulnerabile, prin luarea unor decizii eficiente, eficiente, echitabile, transparente și durabile în bugetul public.

2. Având în vedere că articolul 4 se referă la toate drepturile copilului și că toate aceste drepturi pot fi afectate de bugetele publice, prezentul comentariu general se aplică Convenției și protocoalelor sale opționale. Acesta oferă statelor părți un cadru pentru a se asigura că bugetele publice contribuie la realizarea acestor drepturi și, în secțiunea III, oferă o analiză a principiilor generale ale convenției, cuprinse în articolele 2, 3, 6 și 12.

3. Când se referă la un „copil” sau „copii”, comentariul general include toate persoanele de orice gen sub 18 ani ale căror drepturi sunt sau pot fi direct sau indirect, pozitiv sau negativ, afectate de deciziile legate de bugetul public. „Copiii aflați în situații vulnerabile” sunt aceia care sunt deosebit de sensibili la încălcarea drepturilor lor, cum ar fi, dar fără a se limita la aceștia, copiii cu dizabilități, copiii aflați în situații de refugiați, copiii din grupuri minoritare, copiii care trăiesc în sărăcie, copiii aflați în îngrijire alternativă și copiii aflați în conflict cu legea.

4. În scopul prezentului comentariu general, se aplică următoarele definiții:

(a) „Buget” include mobilizarea veniturilor publice, alocarea bugetară și cheltuielile statelor;

(b) „Obligațiile de punere în aplicare” se referă la obligațiile statelor părți în paragraful 27 de mai jos;

(c) „Principiile generale ale Convenției” se referă la principiile din secțiunea III;

(d) „Principiile bugetare” se referă la principiile din secțiunea IV;

(e) „Legislație” se referă la toate tratatele internaționale, regionale, naționale și subnaționale și / sau legislația relevantă pentru drepturile copilului;

(f) „Politici” se referă la toate politicile publice, strategiile, reglementările, orientările și declarațiile, inclusiv obiectivele, obiectivele, indicatorii și rezultatele vizate ale acestora, care afectează drepturile copilului sau ar putea face acest lucru;

(g) „Programe” se referă la cadrele în care statele părți și-au propus să atingă obiectivele legislației și politicilor lor. Astfel de programe pot afecta direct sau indirect copiii, de exemplu prin afectarea drepturilor specifice ale copilului, a proceselor bugetului public, a infrastructurii și a forței de muncă;

(h) „Subnațional” se referă la nivelul sau nivelurile administrative, sub nivelul național, cum ar fi regiunile, provinciile, județele sau municipalitățile.

5. În secțiunea I, sunt prezentate contextul, argumentarea și obiectivul comentariului general. Secțiunea II oferă o analiză juridică a articolului 4 în legătură cu bugetele publice. Secțiunea III interpretează principiile generale ale Convenției în acest context. Secțiunea IV este dedicată principiilor bugetării publice. Secțiunea V analizează modul în care bugetele publice contribuie la realizarea drepturilor copilului. Secțiunea VI oferă îndrumări privind diseminarea comentariului general.

A. Context

6. Prezentul comentariu general se bazează pe comentariul general nr. 5 (2003) cu privire la măsurile generale de punere în aplicare a convenției, care afirmă că conceptul de „măsuri generale de punere în aplicare” este complex și că Comitetul este probabil să emită informații generale comentarii asupra elementelor individuale în timp util.¹ Un astfel de element este utilizarea bugetelor publice. Prezentul comentariu general se bazează, de asemenea, în ziua discuției generale pe care Comitetul a ținut-o în 2007 cu privire la responsabilitatea statelor în ceea ce privește resursele pentru drepturile copilului.

7. Prezentul comentariu general a fost informat de mai multe rezoluții și rapoarte ale Națiunilor Unite care stabilesc principiile bugetare din perspectiva drepturilor omului, inclusiv:

(a) Rezoluția 28/19 a Consiliului Drepturilor Omului care vizează o mai bună investiție în drepturile copilului² și raportul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului care a precedat rezoluția, intitulat „Către o investiție mai bună în drepturile copilului” (A / HRC / 28/33). Acestea abordează rolul politicilor naționale, mobilizarea resurselor, transparența, responsabilitatea, participarea, alocarea și cheltuielile, sistemele de protecție a copilului, cooperarea internațională și monitorizarea în ceea ce privește investițiile în copii;

(b) Rezoluția 67/218 a Adunării Generale privind promovarea transparenței, participării și responsabilității în politicile fiscale, care subliniază necesitatea îmbunătățirii calității, eficienței și eficacității politicilor fiscale și încurajează statele membre să intensifice eforturile pentru a spori transparența, participarea și responsabilitatea în politici fiscale.

8. Prezentul comentariu general a fost, de asemenea, informat prin consultări organizate de Comitet cu reprezentanți ai statelor, Organizației Națiunilor Unite, organizații neguvernamentale, copii și experți individuali prin sondaje, reuniuni și consultări regionale în Asia, Europa, America Latină și Caraibe, Orientul Mijlociu și Africa de Nord și Africa subsahariană. În plus, comentariul general a fost informat printr-o consultare globală cu 2.693 de copii din 71 de țări,³ realizată printr-un sondaj online, focus grupuri și consultări regionale în Asia, Europa și America Latină. Consultarea a inclus contribuții de la băieți și fete de medii diferite în ceea ce privește vârsta, sexul, abilitățile, contextul socioeconomic, limba, etnia, înscrierea la școală, deplasarea și experiența bugetului participativ la copii. Mesajele de la copii către factorii de decizie din bugetul public au inclus:

(a) Planificați bine. Ar trebui să existe suficienți bani în buget pentru a asigura toate drepturile copiilor;

---

¹ A se vedea comentariul general nr. 5, prefață.

² Rezoluția a fost adoptată fără vot.

³ Laura Lundy, Karen Orr și Chelsea Marshall, „Câte o investiție mai bună în drepturile copilului: punctele de vedere ale copiilor” (Centrul pentru Drepturile Copilului, Universitatea Queen's, Belfast și Grupul de lucru privind drepturile copilului privind investițiile în copii, 2015)

(b) Este imposibil de a investi în noi dacă nu ne întrebăm în ce să investim! Noi știm; ar trebui să întrebăm;

(c) Nu uitați să includeți în bugetele dvs. copii cu nevoi speciale;

(d) Cheltuiți bani corect și cu înțelepciune. Nu cheltuiți banii pe ceva inutil - fiți eficient, economisiți banii;

(e) Investiția în copii este o investiție pe termen lung și generează mult, așa că nu uitați să vă gândiți la asta;

(f) Investiția în familiile noastre este, de asemenea, o modalitate importantă de a ne asigura drepturile;

(g) Asigurați-vă că nu există corupție;

(h) Recunoașteți drepturile tuturor cetățenilor, atât tineri, cât și bătrâni, ascultând opiniile oamenilor cu privire la chestiuni de guvernare;

(i) Am dori ca guvernul să fie mai responsabil și mai transparent;

(j) Publicați înregistrări despre modul în care sunt cheltuiți banii;

(k) Furnizați informații bugetare tuturor copiilor în moduri ușor de înțeles și în mass-media care sunt populare pentru copii, cum ar fi social media.

9. Toate tratatele fundamentale privind drepturile omului conțin dispoziții similare cu articolul 4 al Convenției. Comentariile generale referitoare la bugetele publice care au fost emise în legătură cu acele dispoziții ar trebui, prin urmare, considerate ca completând prezentul comentariu general.⁴

10. Prezentul comentariu general se referă la gestionarea resurselor financiare ale statelor părți care afectează direct sau indirect copiii din jurisdicția lor. Recunoaște Agenda de acțiune de la Addis Abeba a celei de-a treia conferințe internaționale privind finanțarea dezvoltării (2015) și Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă (2015). Aceste agende abordează gestionarea resurselor statelor legate de cooperarea internațională care afectează copiii, cum ar fi sprijinul pentru programe, sector și buget, cooperarea Sud-Sud și cooperarea interregională. Comitetul reamintește declarația de înțelegere comună a abordărilor bazate pe drepturile omului privind cooperarea și programarea pentru dezvoltare adoptată de Grupul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (2003), Declarația de la Paris privind eficacitatea ajutorului: proprietate, armonizare, aliniere, rezultate și responsabilitate reciprocă (2005), Agenda de acțiune de la Accra (2008) și Parteneriatul Busan pentru o cooperare eficientă pentru dezvoltare (2011), care se referă și la acest management. În plus, Comitetul este conștient de relevanța potențială pentru prezentul comentariu general al standardelor naționale, regionale și internaționale existente și în evoluție legate de gestionarea finanțelor publice, cu condiția ca aceste standarde să nu contravină dispozițiilor Convenției. Trei exemple sunt *Manualul internațional de gestionare a finanțelor publice*,⁵ care evidențiază eficacitatea, eficiența și echitatea în gestionarea finanțelor publice, Codul transparenței fiscale, adoptat de Fondul Monetar Internațional în 2014, care solicită exhaustivitate, claritate, fiabilitate, actualitate și relevanță în raportarea publică cu privire la finanțele publice trecute, prezente și viitoare pentru a îmbunătăți gestionarea și responsabilitatea fiscală și principiile privind promovarea împrumuturilor și împrumuturilor suverane responsabile, adoptate de Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare în 2012.

⁴ A se vedea, de exemplu, Comitetul pentru drepturi economice, sociale și culturale, comentariul general nr. 3 (1990) cu privire la natura obligațiilor statelor părți.

⁵ Richard Allen, Richard Hemming și Barry Potter, ed. *Manualul internațional de gestionare a finanțelor publice*, (Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2013).

B. Argumentare

11. Comitetul recunoaște progresele semnificative realizate de statele părți în revizuirea și aducerea legislației, politicilor și programelor naționale în conformitate cu dispozițiile Convenției și ale protocoalelor sale opționale. În același timp, Comitetul subliniază că o astfel de legislație, politici și programe nu pot fi puse în aplicare fără ca resursele financiare suficiente să fie mobilizate, alocate și cheltuite într-o manieră responsabilă, eficientă, echitabilă, participativă, transparentă și durabilă.

12. La examinarea rapoartelor statelor părți către Comitet, în discuțiile cu reprezentanții statelor părți și în observațiile sale finale, Comitetul și-a exprimat îngrijorarea cu privire la dimensiunea bugetului suficientă pentru realizarea drepturilor copilului. Comitetul reiterează faptul că prioritizarea drepturilor copiilor în bugete, atât la nivel național, cât și subnațional, conform prevederilor Convenției, contribuie nu numai la realizarea acestor drepturi, ci și la impacturi pozitive de lungă durată asupra creșterii economice viitoare, dezvoltării durabile și incluzive și coeziune socială.

13. Pe baza celor de mai sus, Comitetul subliniază că statele părți ar trebui să ia în considerare toate drepturile copiilor pe parcursul tuturor etapelor proceselor lor bugetare și a sistemelor administrative la nivel național și subnațional. Deși recunoaște că procesele bugetare diferă într-o oarecare măsură între state și că anumite state și-au dezvoltat propriile metode de bugetare a drepturilor copilului, prezentul comentariu general oferă îndrumări cu privire la patru etape bugetare majore care privesc toate statele, și anume planificarea, adoptarea, executarea și urmărirea sus.

C. Obiective

14. Obiectivul prezentului comentariu general este de a îmbunătăți înțelegerea obligațiilor care decurg din Convenție în legătură cu bugetarea drepturilor copiilor, astfel încât să consolideze realizarea acestor drepturi și să promoveze o schimbare reală în modul în care bugetele sunt planificate, adoptate, executate și urmărite pentru a avansa punerea în aplicare a convenției și a protocoalelor sale opționale.

15. Acest obiectiv are implicații pentru măsurile luate pe tot parcursul procesului bugetar de către ramurile guvernamentale (executiv, legislativ și judiciar), niveluri (naționale și subnaționale) și structuri (cum ar fi ministere, departamente sau agenții). Obligațiile se extind asupra donatorilor și beneficiarilor cooperării internaționale.

16. Obiectivul are implicații și pentru alte părți interesate din procesul bugetar, precum instituțiile naționale pentru drepturile omului, mass-media, copiii, familiile și organizațiile societății civile. Statele părți ar trebui, în moduri corespunzătoare contextelor lor, să ofere medii care să permită monitorizarea activă și participarea semnificativă a acestor părți interesate la procesul bugetar.

17. În plus, obiectivul are implicații pentru state în ceea ce privește sensibilizarea și consolidarea capacității funcționarilor publici relevanți și a altor persoane în raport cu conținutul prezentului comentariu general.

II. Analiza juridică a articolului 4 în legătură cu bugetele publice

A. „Statele părți se angajează să ia”

18. Cuvintele „se angajează” înseamnă că statele părți nu au nicio discreție cu privire la îndeplinirea sau nu a obligației lor de a întreprinde măsurile legislative, administrative și de altă natură necesare pentru realizarea drepturilor copiilor, care includ măsuri legate de bugetele publice.

19. Prin urmare, toate ramurile, nivelurile și structurile guvernamentale care joacă un rol în elaborarea bugetelor publice își vor exercita funcțiile într-un mod care să fie în concordanță cu principiile generale ale convenției și cu principiile bugetare stabilite în secțiunile III și IV de mai jos. Statele părți ar trebui, de asemenea, să creeze un mediu care să permită legislativului, sistemului judiciar și instituțiilor supreme de audit să facă același lucru.

20. Statele părți ar trebui să permită factorilor de decizie bugetară de la toate nivelurile executivului și legislativului să acceseze informațiile, datele și resursele necesare și să își dezvolte capacitatea de realizare a drepturilor copilului.

B. „toate măsurile legislative, administrative și de altă natură”

21. Obligația de a întreprinde „toate măsurile corespunzătoare” include obligația de a se asigura că:

(a) Legile și politicile sunt în vigoare pentru a sprijini mobilizarea resurselor, alocarea bugetară și cheltuielile pentru realizarea drepturilor copiilor;

(b) Datele și informațiile necesare despre copii sunt colectate, generate și diseminate pentru a sprijini proiectarea și implementarea legislației, politicilor, programelor și bugetelor corespunzătoare pentru a avansa drepturile copilului;

(c) Resurse publice suficiente sunt mobilizate, alocate și utilizate în mod eficient pentru a implementa pe deplin legislația, politicile, programele și bugetele aprobate;

(d) Bugetele sunt planificate, adoptate, implementate și contabilizate sistematic la nivel național și subnațional al statului, într-un mod care asigură realizarea drepturilor copiilor.

22. Măsurile sunt considerate corespunzătoare atunci când sunt relevante pentru promovarea directă sau indirectă a drepturilor copiilor într-un context dat, inclusiv cel al bugetelor publice.

23. „Măsuri legislative”, pe care statele părți sunt obligate să le ia în legătură cu bugetele publice, includ

revizuirea legislației existente și elaborarea și adoptarea legislației care urmărește să asigure că bugetele sunt suficient de mari pentru realizarea drepturilor copiilor la nivel național și subnațional. niveluri. „Măsurile administrative” includ dezvoltarea și implementarea programelor care îndeplinesc obiectivele legislației convenite și asigurarea unor bugete publice corespunzătoare pentru a efectua acest lucru. „Alte măsuri” pot fi înțelese a include, de exemplu, dezvoltarea mecanismelor de participare la bugetul public și date sau politici legate de drepturile copiilor. Se poate observa că bugetele publice se încadrează în toate cele trei categorii de măsuri, fiind în același timp indispensabile pentru realizarea altor măsuri legislative, administrative și de altă natură. Toate ramurile, nivelurile și structurile guvernamentale sunt responsabile pentru promovarea drepturilor copilului.

24. Comitetul subliniază că statele părți au obligația de a arăta modul în care măsurile legate de bugetul public pe care aleg să le ia duc la îmbunătățirea drepturilor copiilor. Statele părți vor prezenta

dovezi ale rezultatelor obținute pentru copii ca urmare a acestor măsuri. Nu este suficient să se arate dovezi ale măsurilor luate fără dovezi ale rezultatelor, dacă articolul 4 al Convenției trebuie îndeplinit.

C. „în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție”

25. „Drepturile recunoscute în prezenta Convenție” includ drepturi civile, politice, economice, sociale și culturale. Statele părți au obligația de a-și realiza imediat drepturile civile și politice și de a pune în aplicare drepturile economice, sociale și culturale „măsuri fără a precupeți resursele de care dispun”. Aceasta implică faptul că realizarea deplină a acestor drepturi va fi în mod necesar realizată progresiv (a se vedea secțiunea II D de mai jos).

26. Punerea în aplicare a drepturilor copilului necesită o atenție deosebită la toate cele patru etape ale procesului bugetului public: planificarea, adoptarea, executarea și urmărirea. Drepturile tuturor copiilor ar trebui să fie luate în considerare de către statele părți pe tot parcursul procesului bugetar, în conformitate cu principiile generale ale Convenției și cu principiile bugetare prezentate în prezentul comentariu general.

27. În ceea ce privește bugetele, „punerea în aplicare a drepturilor copiilor” înseamnă că statele părți sunt obligate să mobilizeze, să aloce și să cheltuiască resursele publice într-un mod care să respecte obligațiile lor de punere în aplicare. Statele părți vor respecta, proteja și îndeplini toate drepturile copilului, după cum urmează:

(a) „Respecta” semnifică că statele părți nu ar trebui să intervină direct sau indirect în exercitarea drepturilor copiilor. În ceea ce privește bugetele, aceasta înseamnă că statul se va abține de la a interveni în exercitarea drepturilor copilului, de exemplu, discriminând anumite grupuri de copii în deciziile bugetare, sau retrăgând finanțarea sau deturnând resursele de la programele existente care prevăd bucurarea de către copii a drepturilor economice, sociale sau culturale, cu excepția circumstanțelor prezentate la punctul 31 de mai jos;

(b) „Proteja” semnifică că statele părți vor împiedica terții să intervină în drepturile garantate în temeiul convenției și al protocoalelor opționale. În ceea ce privește bugetele publice, exemple de posibile astfel de părți terțe sunt sectorul de afaceri⁶ și instituțiile financiare regionale sau internaționale care ar putea juca un rol în diferitele etape ale procesului bugetului public. Obligația de a proteja implică faptul că statele părți ar trebui să încerce să se asigure că mobilizarea veniturilor, alocarea bugetară și cheltuielile lor nu sunt interferate sau subminate de terți. Acest lucru va impune statelor părți să reglementeze rolul acestor terțe părți, să instituie mecanisme de reclamație și să intervină în mod sistematic în cazurile de încălcare a acestora.

(c) „Îndeplini” solicită statelor părți să ia măsuri pentru a asigura realizarea deplină a drepturilor copilului. Statele părți ar trebui:

(i) să faciliteze drepturilor copiilor prin luarea de măsuri care să permită și să asiste copiii să se bucure de drepturile lor. În context bugetar, aceasta include dotarea tuturor nivelurilor și structurilor executivului, legislativului și justiției cu resursele și informațiile necesare pentru a promova drepturile tuturor copiilor într-o manieră cuprinzătoare și durabilă. Aceasta implică adoptarea de măsuri pentru a spori cunoașterea și înțelegerea Convenției și a protocoalelor sale opționale în cadrul funcțiilor statului și încurajarea unei culturi care respectă, protejează și îndeplinește drepturile copiilor.

⁶ A se vedea comentariul general nr. 16 (2013) privind obligațiile statului cu privire la impactul sectorului de afaceri asupra drepturilor copilului, în care Comitetul indică faptul că „statele trebuie să ia toate măsurile necesare, corespunzătoare și rezonabile pentru a împiedica întreprinderile comerciale să cauzeze sau să contribuie la abuzuri ale drepturilor copilului”(paragraful 28).

(ii) să asigure drepturile copiilor în cazul în care statele nu pot, din motive independente de controlul lor, să-și realizeze ele însele drepturile prin mijloacele de care dispun. Această obligație include asigurarea faptului că datele și informațiile fiabile, dezagregate sunt disponibile publicului pentru a evalua și monitoriza măsura în care copiii își pot exercita drepturile, de exemplu, în diferite părți ale statului.

(iii) să promoveze drepturile copiilor, asigurându-se că există o educație corespunzătoare și o conștientizare a publicului cu privire la procesele de luare a deciziilor bugetare și la impactul acestora. În ceea ce privește bugetele, aceasta înseamnă mobilizarea, alocarea și cheltuirea unor fonduri suficiente pentru a comunica și a interacționa cu copiii, familiile lor și îngrijitorii cu privire la deciziile legate de buget, inclusiv legislația, politicile și programele care îi afectează. Statele părți ar trebui să evalueze continuu rezultatele în diferite grupuri pentru a identifica unde este necesară o promovare mai eficientă.

D. „În cazul drepturilor economice, sociale și culturale, statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun”

28. În conformitate cu această obligație, statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a mobiliza, alocă și cheltui resurse financiare suficiente. Fondurile alocate politicilor și programelor care promovează realizarea drepturilor în convenție și în protocoalele sale opționale ar trebui cheltuite în mod optim și în conformitate cu principiile generale ale convenției și cu principiile bugetare prezentate în prezentul comentariu general.

29. Comitetul recunoaște evoluția conceptelor de „extindere maximă a resurselor disponibile” și „realizare progresivă” în alte tratate internaționale fundamentale privind drepturile omului⁷ și consideră că articolul 4 al Convenției reflectă ambele. Statele părți vor lua astfel măsuri la maximum de resurse disponibile în legătură cu drepturile economice, sociale și culturale și, dacă este necesar, în cadrul cooperării internaționale, în vederea realizării progresive a realizării depline a acestor drepturi, fără a aduce atingere obligații care se aplică imediat conform dreptului internațional.

30. „Statele părți vor întreprinde astfel de măsuri în măsura maximă a resurselor disponibile” înseamnă că se așteaptă ca statele părți să demonstreze că au depus toate eforturile pentru a mobiliza, alocă și cheltui resurse bugetare pentru îndeplinirea drepturilor economice, sociale și culturale ale toți copiii. Comitetul subliniază faptul că drepturile copiilor sunt interdependente și indivizibile și că trebuie făcută prudență în diferențierea dintre drepturile economice, sociale și culturale, pe de o parte, și drepturile civile și politice, pe de altă parte. Realizarea drepturilor economice, sociale și culturale va afecta frecvent capacitatea copiilor de a-și exercita pe deplin drepturile politice și civile, și invers.

31. Obligația impusă statelor părți de articolul 4 de a-și realiza drepturile economice, sociale și culturale ale copiilor „la maximum” înseamnă, de asemenea, că aceștia nu ar trebui să ia măsuri retrogresive deliberate în legătură cu drepturile economice, sociale și culturale.⁸ Statele părți nu ar trebui să permită degradarea nivelului existent al drepturilor copiilor. În perioadele de criză economică, măsurile regresive pot fi luate în considerare numai după evaluarea tuturor celorlalte opțiuni și asigurarea faptului că copiii sunt ultimii afectați, în special copiii aflați în situații vulnerabile. Statele părți trebuie să demonstreze că astfel de măsuri sunt necesare, rezonabile, proporționale, nediscriminatorii și temporare și că orice drepturi astfel afectate vor fi restabilite cât mai curând posibil. Statele părți ar trebui să ia măsurile corespunzătoare, astfel încât grupurile de copii care sunt afectați și alții cu cunoștințe despre situația acestor copii, să participe la procesul decizional legat de astfel de măsuri. Obligațiile de bază imediate și minime impuse de drepturile copiilor⁹ nu vor fi compromise prin nicio măsură retrogresivă, chiar și în perioade de criză economică.

⁷ A se vedea, de exemplu, art. 4 (2) din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

⁸ A se vedea, de exemplu, par. 24 și 25 din recomandările din ziua discuției generale cu privire la problema resurselor pentru drepturile copilului: responsabilitatea statelor (2007), comentariul general nr. 15 (2013) privind dreptul copilului de a se bucura de cel mai înalt standard realizabil de sănătate, paragraful 72 și comentariul general nr. 3 al Comisiei pentru drepturi economice, sociale și culturale, paragraful. 9.

⁹ A se vedea obligațiile esențiale specificate în comentariile generale ale Comisiei pentru drepturi economice, sociale și culturale, cum ar fi nr. 13 (1999) privind dreptul la educație, nr. 14 (2000) privind dreptul copilului de a se bucura de cel mai înalt standard realizabil de sănătate și nr. 19 (2007) privind dreptul la securitate socială.

32. Articolul 44 din Convenție obligă statele părți să raporteze în mod regulat cu privire la progresele lor în promovarea drepturilor copiilor în jurisdicțiile lor. Obiective și indicatori calitativi și cantitativi clari și consecvenți ar trebui utilizați pentru a ilustra realizarea progresivă a drepturilor economice, sociale și culturale ale copiilor în limita maximă a resurselor disponibile, precum și realizarea obligațiilor imediate impuse de aceste drepturi și realizarea a drepturilor civile și politice. Se așteaptă ca statele părți să își revizuiască și să își îmbunătățească periodic măsurile pentru a asigura disponibilitatea și maximizarea resurselor pentru drepturile tuturor copiilor.

33. Comitetul acordă o mare importanță proceselor decizionale responsabile, transparente, incluzive și participative la nivel național și subnațional, ca mijloc de a obține resursele necesare pentru punerea în aplicare a drepturilor copiilor, inclusiv a drepturilor economice, sociale și culturale.

34. Corupția și gestionarea necorespunzătoare a resurselor publice în mobilizarea, alocarea și cheltuirea veniturilor statului reprezintă un eșec al statului de a-și respecta obligația de a utiliza maximum de resurse disponibile. Comitetul subliniază importanța ca statele părți să aloce resurse pentru prevenirea și eliminarea oricărei corupții care afectează drepturile copiilor, în conformitate cu Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției.

E. “și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale”

35. Statele părți au obligația de a coopera reciproc în promovarea respectării universale și respectării drepturilor omului,¹⁰ inclusiv a drepturilor copilului. Statele care nu dispun de resursele necesare pentru punerea în aplicare a drepturilor consacrate în Convenție și în Protocoalele Opționale ale acesteia sunt obligate să caute cooperare internațională, fie ea bilaterală, regională, interregională, globală sau multilaterală. Statele părți cu resurse pentru cooperare internațională au obligația de a furniza o astfel de cooperare cu scopul de a facilita punerea în aplicare a drepturilor copiilor în statul beneficiar.

36. Statele părți ar trebui să demonstreze că, acolo unde este necesar, au depus toate eforturile pentru a căuta și a pune în aplicare cooperarea internațională pentru realizarea drepturilor copilului. O astfel de cooperare poate include sprijin tehnic și financiar în legătură cu implementarea drepturilor copiilor în procesul bugetar, inclusiv din partea Organizației Națiunilor Unite.¹¹

37. Statele părți ar trebui să colaboreze cu eforturile altor state pentru a mobiliza resursele maxime disponibile pentru drepturile copiilor.

38. Strategiile de cooperare ale statelor părți, atât din partea donatorilor, cât și a beneficiarilor, ar trebui să contribuie la realizarea drepturilor copiilor și să nu aibă un impact negativ asupra copiilor, în special a celor care sunt cei mai vulnerabili.

39. Statele părți ar trebui să își respecte obligațiile care le revin în temeiul convenției și al protocoalelor opționale atunci când se angajează în cooperare pentru dezvoltare ca membri ai organizațiilor internaționale¹² și atunci când semnează acorduri internaționale. În mod similar, statele părți ar trebui să ia în considerare impactul potențial asupra drepturilor copiilor atunci când planifică și implementează sancțiuni economice.

¹⁰ A se vedea Declarația privind principiile dreptului internațional privind relațiile de prietenie și cooperarea între state în conformitate cu Carta Organizației Națiunilor Unite (1970).

¹¹ A se vedea art. 45 din Convenție.

¹² A se vedea comentariul general nr. 5, paragraful 64

III. Principiile generale ale Convenției și bugetele publice

40. Patru principii generale în cadrul Convenției formează baza tuturor deciziilor și acțiunilor statului care se referă direct sau indirect la drepturile copilului, inclusiv la bugetele publice.

A. Dreptul la nediscriminare (art. 2)

41. Statele părți sunt obligate să protejeze copiii de orice fel de discriminare „, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau originea socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia”(art. 2 (1)). Statele părți, la toate nivelurile administrative, ar trebui să servească pentru a preveni discriminarea și nu trebuie să facă discriminări directe sau indirecte împotriva copiilor în legislația, politicile sau programele legate de buget, în ceea ce privește conținutul sau implementarea acestora.

42. Statele părți ar trebui să ia măsuri proactive pentru a asigura rezultate pozitive pentru toți copiii în legătură cu legislația, politicile și programele, mobilizând venituri suficiente și alocând și cheltuind fonduri în consecință. Pentru a realiza o egalitate substanțială, statele părți ar trebui să identifice grupuri de copii care se califică pentru măsuri speciale și să utilizeze bugetele publice pentru a pune în aplicare astfel de măsuri.

43. Statele părți ar trebui să creeze un mediu de nediscriminare și să ia măsuri, inclusiv prin alocarea resurselor, pentru a se asigura că toate ramurile, nivelurile și structurile lor guvernamentale, precum și societatea civilă și sectorul de afaceri, promovează în mod activ dreptul de copiii să fie liberi de discriminare.

44. Pentru a atinge bugete care contribuie la rezultate pozitive în ceea ce privește exercitarea drepturilor copiilor, statele părți sunt obligate să abordeze inegalitățile dintre copii prin revizuirea și revizuirea legislației, politicilor și programelor relevante, prin creșterea sau reprioritizarea anumitor părți ale bugetului sau îmbunătățirea eficacității, eficienței și echității bugetelor lor.

B. Interesul superior al copilului (art. 3)

45. Articolul 3 (1) din Convenție prevede că interesul superior al copilului va fi o considerație primordială în toate acțiunile referitoare la copii. Statele părți sunt obligate să integreze și să aplice acest principiu în toate procedurile legislative, administrative și judiciare care au un impact direct sau indirect asupra copiilor,¹³ inclusiv bugetele. Interesul superior al copilului ar trebui să fie o considerație primară pe parcursul fiecărei faze a procesului bugetar și în toate deciziile bugetare care îi afectează pe copii.

46. După cum a remarcat Comitetul în comentariul său general nr. 14 (2013) cu privire la dreptul copilului de a avea interesul superior al acestuia ca o considerație primordială, drepturile prevăzute în convenție și în protocoalele sale opționale oferă cadrul pentru evaluarea și determinarea interesului superior al copilului. Această obligație este crucială atunci când statele cântăresc alocarea bugetară concurentă și prioritățile de cheltuieli. Statele părți ar trebui să poată demonstra modul în care au fost

luate în considerare interesele superioare ale copilului în luarea deciziilor bugetare, inclusiv modul în care au fost ponderate în raport cu alte considerente.

¹³ A se vedea comentariul general nr. 14 (2013) cu privire la dreptul copilului de a lua în considerare interesul său superior drept considerare primordială, paragraful 6 (a)

47. Statele părți ar trebui să efectueze evaluări ale impactului asupra drepturilor copilului¹⁴ pentru a stabili efectul legislației, politicilor și programelor asupra tuturor copiilor la nivel național și subnațional, în special copiii aflați în situații vulnerabile care pot avea nevoi speciale și, prin urmare, necesită o parte disproporționată a cheltuielilor pentru a li se realiza drepturile. Evaluările impactului asupra drepturilor copilului ar trebui să facă parte din fiecare etapă a procesului bugetar și ar trebui să completeze alte eforturi de monitorizare și evaluare. În timp ce statele părți vor aplica diferite metodologii și practici atunci când efectuează evaluări ale impactului asupra drepturilor copilului, acestea ar trebui să utilizeze Convenția și protocoalele sale opționale, precum și observațiile finale relevante și comentariile generale emise de comitet, în dezvoltarea cadrelor lor. Evaluările impactului asupra drepturilor copilului ar trebui să fie informate de părțile interesate, cum ar fi copiii, organizațiile societății civile, experții, structurile guvernamentale de stat și instituțiile academice. Analiza ar trebui să conducă la recomandări pentru modificări, alternative și îmbunătățiri și ar trebui să fie disponibilă publicului.

C. Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare (art. 6)

48. Articolul 6 al Convenției prevede că fiecare copil are un drept inerent la viață și că statele părți vor asigura supraviețuirea și dezvoltarea tuturor copiilor. În comentariul său general nr. 5, Comitetul afirmă că dezvoltarea copilului este „un concept holistic, care cuprinde dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală, psihologică și socială a copilului” și că „măsurile de punere în aplicare ar trebui să aibă ca scop realizarea dezvoltare optimă pentru toți copiii”(paragraf 12).

49. Comitetul recunoaște că copiii au nevoi diferite în diferite etape ale creșterii și dezvoltării lor.¹⁵ În deciziile lor bugetare, statele părți ar trebui să ia în considerare toți factorii necesari pentru ca copiii de diferite vârste să supraviețuiască, să crească și să se dezvolte. Statele părți ar trebui să își arate angajamentul față de drepturile copiilor, făcând vizibile părțile din bugetele lor care afectează copiii din diferite grupe de vârstă.

50. Comitetul recunoaște că investițiile în dezvoltarea copilăriei timpurii au un impact pozitiv asupra capacității copiilor de a-și exercita drepturile, întrerupe ciclurile sărăciei și aduce rentabilități economice ridicate. Investițiile insuficiente la copii în primii ani pot fi în detrimentul dezvoltării cognitive și pot consolida lipsurile existente, inegalitățile și sărăcia intergenerațională.

51. Asigurarea dreptului la viață, supraviețuire și dezvoltare include necesitatea de a lua în considerare bugetele pentru diferite grupuri de copii din generația actuală, luând în considerare, de asemenea, generațiile viitoare, prin dezvoltarea unor proiecte durabile de venituri și cheltuieli multianuale.

D. Dreptul de a fi ascultat (art. 12)

52. Articolul 12 al Convenției stabilește dreptul fiecărui copil de a-și exprima în mod liber punctele de vedere în toate aspectele care îl afectează și de a li se acorda atenția cuvenită în conformitate cu vârsta și maturitatea copilului.¹⁶ Statele părți ar trebui să audă în mod regulat opiniile copiilor cu privire la deciziile bugetare care îi afectează, prin mecanisme de participare semnificativă a copiilor la nivel

național și subnațional. Participanții la aceste mecanisme ar trebui să poată contribui în mod liber și fără teama de represiune sau ridicol, iar statele părți ar trebui să ofere feedback celor care au participat. În special, statele părți ar trebui să se consulte cu copiii care se confruntă cu dificultăți în a se face auziți, inclusiv cu copiii aflați în situații vulnerabile.

¹⁴ A se vedea comentariul general nr. 5, paragraful 45 și nr. 14, paragraful 35 și 99.

¹⁵ A se vedea comentariul general nr. 7 (2005) privind punerea în aplicare a drepturilor copilului în copilăria timpurie și comentariul general nr. 20 privind drepturile adolescenților (în viitor).

¹⁶ A se vedea și comentariul general nr. 12 (2009) cu privire la dreptul copilului de a fi ascultat.

53. Comitetul reamintește că „investiția în realizarea dreptului copilului de a fi ascultat în toate problemele care îi privește și pentru a-i lua în considerare opiniile sale este o obligație legală clară și imediată a statelor părți în temeiul Convenția ... De asemenea, necesită un angajament față de resurse și formare.”¹⁷ Acest lucru subliniază responsabilitatea statelor părți de a se asigura că există fonduri pentru a realiza o participare semnificativă a copiilor la toate deciziile care îi afectează. Recunoaște rolul important jucat de funcționarii executivului, avocați independenți pentru copii, instituții de învățământ, mass-media, organizații ale societății civile, inclusiv organizații pentru copii și organele legislative în asigurarea participării copiilor la bugetele publice.

54. Comitetul recunoaște că transparența bugetară este o condiție prealabilă pentru o participare semnificativă. Transparența înseamnă asigurarea faptului că informațiile ușor de utilizat sunt puse la dispoziția publicului în timp util în legătură cu planificarea, adoptarea, execuția și urmărirea bugetelor. Aceasta include atât date bugetare cantitative, cât și informații relevante despre legislație, politici, programe, calendarul procesului bugetar, motivația pentru priorități și decizii de cheltuieli, rezultate, rezultate și informații privind furnizarea de servicii. Comitetul subliniază necesitatea ca statele părți să bugeteze și să furnizeze materiale, mecanisme și instituții corespunzătoare contextului pentru a permite o participare semnificativă.¹⁸

55. Pentru a permite o participare semnificativă la procesul bugetar, Comitetul subliniază importanța asigurării faptului că statele părți au în vigoare legislație și politici de libertate a informațiilor care includ, sau cel puțin nu exclud, drepturile copiilor și avocații drepturilor copilului pentru a accesa documente bugetare cheie, cum ar fi situațiile pre-bugetare, propunerile bugetare, bugetele adoptate, rapoartele intermediare, rapoartele anuale și rapoartele de audit.

56. Comitetul recunoaște că o serie de state au experiență în implicarea copiilor într-o participare semnificativă la diferite părți ale procesului bugetar. Acesta încurajează statele părți să împărtășească astfel de experiențe și să identifice bunele practici care sunt corespunzătoare contextelor lor.

IV. Principiile bugetării publice pentru drepturile copiilor

57. După cum sa stabilit în secțiunea II de mai sus, Comitetul subliniază faptul că statele părți sunt obligate să ia măsuri în cadrul proceselor lor bugetare pentru a genera venituri și a gestiona cheltuielile într-un mod suficient pentru realizarea drepturilor copilului. Comitetul recunoaște că există multe modalități de a obține resurse suficiente pentru realizarea drepturilor copiilor, inclusiv luând în considerare principiile generale ale Convenției și principiile bugetului de eficacitate, eficiență, echitate, transparență și durabilitate. Statele părți la Convenție sunt responsabile pentru îndeplinirea obligațiilor bugetare de realizare a drepturilor copiilor.

58. Comitetul recunoaște că statele au expertiză și experiență existente în aplicarea principiilor generale ale Convenției și a următoarelor principii bugetare proceselor lor bugetare. Statele părți sunt încurajate să împărtășească și să facă schimb de bune practici.

¹⁷ A se vedea comentariul general nr. 12, paragraful 135.

¹⁸ A se vedea articolul 13 (1) din Convenție.

A. Eficacitate

59. Statele părți ar trebui să planifice, să adopte, să execute și să urmeze în moduri care să ducă la progrese în drepturile copilului. Statele părți ar trebui să investească în înțelegerea situației drepturilor copilului în contextul lor și să formuleze și să implementeze legislație, politici și programe care sunt concepute strategic pentru a depăși provocările realizării drepturilor copilului. Statele părți ar trebui să evalueze în mod constant modul în care bugetele afectează diferitele grupuri de copii și să se asigure că deciziile lor bugetare duc la cele mai bune rezultate posibile pentru cel mai mare număr de copii, acordând o atenție specială copiilor aflați în situații vulnerabile.

B. Eficiență

60. Resursele publice dedicate politicilor și programelor legate de copii ar trebui gestionate în așa fel încât să asigure raportul calitate-preț și având în vedere obligația de a respecta, proteja și îndeplini drepturile copiilor. Cheltuielile aprobate trebuie executate în conformitate cu bugetul adoptat. Bunurile și serviciile pentru promovarea drepturilor copilului ar trebui achiziționate și livrate în mod transparent și la timp și să fie de o calitate corespunzătoare. Mai mult, fondurile alocate drepturilor copilului nu ar trebui risipite. Statele părți ar trebui să depună eforturi pentru a depăși barierele instituționale care împiedică cheltuielile eficiente. Monitorizarea, evaluarea și auditul fondurilor publice ar trebui să ofere controale și solduri care să promoveze o bună gestionare financiară.

C. Echitate

61. Statele părți nu vor discrimina niciun copil sau categorie de copii prin mobilizarea resurselor sau prin alocarea sau executarea fondurilor publice. Cheltuirea echitabilă nu înseamnă întotdeauna cheltuirea aceleași sume pentru fiecare copil, ci mai degrabă luarea deciziilor de cheltuieli care duc la o egalitate substanțială între copii. Resursele ar trebui să fie direcționate în mod echitabil pentru a promova egalitatea. Statele părți sunt obligate să elimine toate barierele discriminatorii cu care se pot confrunta copiii în accesarea drepturilor lor.

D. Transparență

62. Statele părți ar trebui să elaboreze și să mențină sisteme și practici de gestionare a finanțelor publice care pot fi examinate, iar informațiile privind resursele publice ar trebui să fie disponibile în mod liber în timp util. Transparența contribuie la eficiență și combate corupția și gestionarea necorespunzătoare a bugetelor publice, ceea ce la rândul său mărește resursele publice disponibile pentru promovarea drepturilor copilului. Transparența este, de asemenea, o condiție prealabilă pentru a permite participarea semnificativă a executivului, legislativelor și societății civile, inclusiv a copiilor, la procesul bugetar. Comitetul subliniază importanța faptului că statele părți promovează în mod activ accesul la informații despre veniturile publice, alocările și cheltuielile aferente copiilor și adoptă

politici pentru a sprijini și încuraja angajamentul continuu cu legislativele și societatea civilă, inclusiv cu copiii.

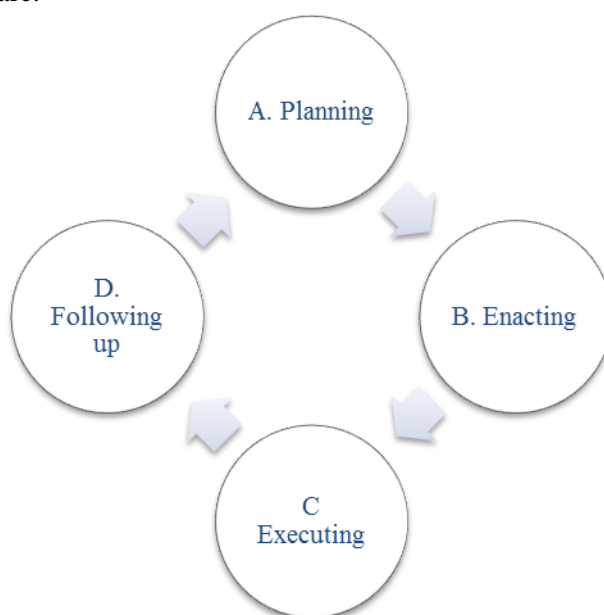
E. Sustenabilitate

63. În toate deciziile bugetare, ar trebui să se acorde o atenție serioasă interesului superior al generațiilor actuale și viitoare de copii. Statele părți ar trebui să mobilizeze veniturile și să gestioneze resursele publice în așa fel încât să asigure adoptarea continuă a politicilor și livrarea de programe destinate realizării directe sau indirecte a drepturilor copiilor. Statele părți pot lua măsuri retrogresive numai în ceea ce privește drepturile copiilor, așa cum este subliniat la punctul 31 de mai sus.

V. Implementarea drepturilor copilului în bugetele publice

64. În această secțiune, Comitetul oferă îndrumări și recomandări mai detaliate cu privire la modul de realizare a drepturilor copiilor în legătură cu fiecare dintre cele patru etape ale procesului bugetului public:

- (a) Planificare ;
- (b) Punerea în aplicare;
- (c) Executarea;
- (d) Monitorizare.

65. În timp ce se concentrează asupra proceselor bugetului public național și subnațional din această secțiune, Comitetul subliniază obligația statelor părți de a încuraja și punerea în aplicare a Convenției prin cooperare internațională.¹⁹ O astfel de cooperare ar trebui să fie făcută vizibilă în bugetele naționale și subnaționale, după caz.

66. Comitetul subliniază, de asemenea, importanța unei coordonări și a unei cooperări transsectoriale, interministeriale, interdepartamentale și inter-agenții eficiente pe tot parcursul procesului bugetar pentru punerea în aplicare completă a convenției și a protocoalelor sale opționale. Statele părți ar trebui să pună la dispoziție resurse și să își orienteze sistemele de informații pentru a susține o astfel de coordonare la nivel național și subnațional.

A. Planificare

1. Evaluarea situației

67. Planificarea bugetară necesită evaluări realiste ale situației economice și a măsurii în care legislația, politicile și programele existente respectă, protejează și îndeplinesc în mod suficient drepturile copiilor. Statele au nevoie de informații și date dezagregate fiabile, în timp util, accesibile și cuprinzătoare în formate reutilizabile privind situația macroeconomică, bugetară și a drepturilor copilului, atât curente, cât și proiectate. Astfel de informații sunt fundamentale pentru a crea legislație, politici și programe care să vizeze direct sau indirect drepturile copilului.

¹⁹ Vezi secțiunea II E de mai sus și art. 45 din Convenție.

68. În planificarea bugetului, statele părți ar trebui să țină seama în detaliu de situația diferitelor grupuri de copii, în special a celor aflați în situații vulnerabile, ținând cont de trecut (cel puțin ultimii 3 până la 5 ani), de situațiile actuale și viitoare. (cel puțin următorii 5-10 ani). Pentru a asigura accesul la informații fiabile și utile cu privire la situația copiilor, statele părți sunt îndemnate să:

(a) Revizuieste periodic mandatele și resursele organismelor și sistemelor statistice pentru colectarea, prelucrarea, analiza și diseminarea datelor demografice legate de copii și a altor date relevante;

(b) Asigurați-vă că informațiile disponibile cu privire la situația copiilor sunt dezagregate în moduri utile, având în vedere diferitele grupuri de copii și principiul nediscriminării din articolul 2 al Convenției (a se vedea, de asemenea, secțiunea III A de mai sus);

(c) să pună la dispoziție în timp util informații ușor de utilizat și date dezagregate privind situația copiilor pentru funcționarii publici ai executivului și membrii legislativului implicați în bugetarea la nivel național și subnațional, precum și pentru societatea civilă, inclusiv copii;

(d) Stabilirea și menținerea unei baze de date cu toate politicile și resursele care afectează copiii, astfel încât cei implicați în implementarea și monitorizarea programelor și serviciilor corespunzătoare să aibă acces permanent la informații obiective și fiabile.

69. Statele părți ar trebui să investigheze impactul trecut și potențial al deciziilor bugetare asupra copiilor, prin:

(a) efectuarea de audituri, evaluări și studii privind impactul asupra copiilor a colectării de venituri publice anterioare, a alocațiilor bugetare și a cheltuielilor;

(b) Consultarea copiilor, a îngrijitorilor acestora și a celor care lucrează pentru drepturile lor și luarea în considerare a rezultatelor în deciziile bugetare;

(c) Revizuirea mecanismelor existente sau crearea de noi mecanisme de consultare regulată cu copiii pe tot parcursul anului bugetar;

(d) Utilizarea noilor tehnologii pentru a sprijini planificarea bugetară eficientă în legătură cu drepturile copiilor.

2. Legislație, politici și programe

70. Legislația, politicile și programele legate de probleme fiscale, procesul bugetar sau drepturile specifice ale copilului au un impact direct sau indirect asupra copiilor. Statele părți sunt obligate să ia toate măsurile posibile pentru a se asigura că toate legislațiile, politicile și programele sunt conforme cu Convenția și Protocoalele Opționale ale acesteia, reflectă realitățile copiilor, în special ale celor aflați în situații vulnerabile, și nu le dăunează copiilor și nu le împiedică drepturile de la realizarea.

71. Comitetul recunoaște faptul că legislația, politicile și programele macroeconomice și fiscale pot avea un impact indirect asupra copiilor, tutorilor și îngrijitorilor acestora, care pot fi, de exemplu, afectați de legislația muncii sau de gestionarea datoriei publice. Statele părți ar trebui să efectueze evaluări ale impactului asupra drepturilor copilului asupra tuturor legislațiilor, politicilor și programelor, inclusiv a celor de natură macroeconomică și fiscală, pentru a se asigura că acestea nu subminează realizarea drepturilor copilului.

72. Legislația, politicile și programele relevante pentru copii ar trebui să facă parte din procesul de luare a deciziilor și din operațiunile de cooperare internațională pentru dezvoltare și de apartenență statelor părți la organizații internaționale. Un stat angajat în cooperarea internațională pentru dezvoltare sau finanțare ar trebui să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că o astfel de cooperare se realizează în conformitate cu convenția și cu protocoalele sale opționale.

73. Comitetul subliniază importanța faptului că statele părți fac estimări de costuri ale legislației, politicilor și programelor propuse care afectează copiii, pentru a stabili nivelul resurselor financiare necesare și pentru a permite planificatorilor bugetari și factorilor de decizie relevanți din executiv și legislativ să ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la resursele necesare implementării lor.

3. Mobilizarea resurselor

74. Comitetul recunoaște importanța legislației, politicilor și sistemelor statelor în legătură cu mobilizarea veniturilor și împrumuturile pentru a susține resursele disponibile pentru drepturile copilului. Statele părți ar trebui să ia măsuri concrete durabile pentru a mobiliza resursele interne la nivel național și subnațional, cum ar fi prin impozite și venituri non-fiscale.

75. Statele părți vor căuta cooperare internațională dacă resursele disponibile pentru realizarea drepturilor copiilor sunt insuficiente. O astfel de cooperare va ține seama de Convenție și de protocoalele sale opționale atât din partea destinatarului, cât și din partea statelor donatoare. Comitetul subliniază faptul că cooperarea internațională și regională pentru realizarea drepturilor copiilor poate include mobilizarea resurselor către programe vizate, precum și măsuri legate de impozitare, combaterea evaziunii fiscale, gestionarea datoriilor, transparență și alte probleme.

76. Mobilizarea resurselor pentru cheltuielile publice pentru drepturile copilului ar trebui să se desfășoare ea însăși într-un mod care să respecte principiile bugetare stabilite în secțiunea IV. Lipsa transparenței în sistemele de mobilizare a resurselor poate duce la ineficiențe, gestionarea necorespunzătoare a finanțelor publice și corupție. La rândul său, acest lucru poate duce la insuficiența resurselor disponibile pentru a cheltui drepturile copilului. Diferitele regimuri fiscale care nu iau în considerare capacitatea familiilor de a plăti pot duce la o inechitate în mobilizarea resurselor. Acest lucru poate impune o povară disproporționată a veniturilor persoanelor cu resurse financiare deja limitate, dintre care unele vor avea grijă de copii.

77. Statele părți ar trebui să mobilizeze întreaga măsură a resurselor disponibile într-un mod care să fie în concordanță cu obligațiile lor de punere în aplicare, prin:

(a) Realizarea evaluărilor ale impactului drepturilor copilului asupra legislației și politicilor referitoare la mobilizarea resurselor;

(b) Revizuirea și asigurarea faptului că politicile și formulele pentru împărțirea veniturilor, atât verticale (între diferite niveluri ale statului), cât și orizontale (între unități la același nivel), susțin și sporesc egalitatea în rândul copiilor din diferite regiuni geografice;

(c) Revizuirea și consolidarea capacității acestora de a formula și gestiona legislația, politicile și sistemele fiscale, inclusiv semnarea de acorduri între țări pentru a evita evaziunea fiscală;

(d) Protejarea resurselor disponibile pentru promovarea drepturilor copiilor, prevenind risipa de resurse din cauza ineficienței sau a gestionării defectuoase și combaterea practicilor corupte sau ilicite la toate nivelurile;

(e) Aplicarea principiilor bugetare stabilite în secțiunea IV în toate strategiile de mobilizare a resurselor;

(f) Asigurarea faptului că sursele lor de venituri, cheltuieli și datorii conduc la realizarea drepturilor copiilor pentru generațiile actuale și viitoare.

78. Comitetul recunoaște că gestionarea durabilă a datoriilor de către state, în numele creditorilor și creditorilor, poate contribui la mobilizarea resurselor pentru drepturile copilului. Gestionarea durabilă a datoriilor include instituirea unei legislații, politici și sisteme transparente cu roluri și responsabilități clare pentru împrumuturi și împrumuturi, precum și gestionarea și monitorizarea datoriilor. Comitetul recunoaște, de asemenea, că datoria nesustenabilă pe termen lung poate fi o barieră în calea capacității unui stat de a mobiliza resurse pentru drepturile copiilor și poate duce la impozite și taxe de utilizare care au un impact negativ asupra copiilor. Prin urmare, evaluările impactului asupra drepturilor copilului ar trebui efectuate și în legătură cu acordurile de creanță.

79. Ameliorarea datoriilor poate spori capacitatea statelor de a mobiliza resurse pentru drepturile copilului. Atunci când statele părți primesc scutirea de datorii, drepturile copiilor vor fi luate în considerare în deciziile privind alocarea resurselor care devin disponibile ca urmare a unei astfel de scutiri.

80. Statele părți vor proteja drepturile copiilor atunci când iau decizii legate de mobilizarea resurselor prin extragerea resurselor naturale. Acordurile interne și internaționale privind astfel de resurse, de exemplu, ar trebui să ia în considerare impactul pe care l-ar putea avea asupra generațiilor actuale și viitoare de copii.

4. Formularea bugetelor

81. Declarațiile pre-bugetare și propunerile bugetare oferă vehicule puternice statelor pentru a-și traduce angajamentele față de drepturile copilului în priorități și planuri concrete la nivel național și subnațional. Statele părți ar trebui să își pregătească declarațiile și propunerile legate de buget în așa fel încât să permită comparații eficiente și monitorizarea bugetelor referitoare la copii, prin:

(a) Aderarea la sisteme de clasificare bugetare convenite la nivel internațional, cum ar fi funcționale (sector sau subsector), economice (cheltuieli curente și de capital), administrative (minister, departament, agenție) și defalcări ale programului (dacă se folosește bugetarea pe programe), la măsura în care respectă drepturile copiilor;

(b) Revizuirea orientărilor și procedurilor administrative pentru formularea declarațiilor și bugetelor anterioare bugetului, cum ar fi fișele de lucru standardizate și instrucțiunile cu privire la ce părți interesate trebuie consultate, pentru a se asigura că acestea sunt în conformitate cu prezentul comentariu general;

(c) Revizuirea în continuare a sistemelor lor de clasificare pentru a se asigura că acestea includ linii bugetare și coduri care cel puțin dezagregă informații bugetare în conformitate cu toate categoriile enumerate la punctul 84 de mai jos;

(d) Asigurarea faptului că liniile și codurile bugetare ale acestora corespund la nivel național și subnațional;

(e) Publicarea declarațiilor pre-bugetare și a propunerilor bugetare ușor de utilizat, în timp util și accesibile legislativelor, copiilor și avocaților pentru drepturile copilului.

82. Declarațiile pre-bugetare și propunerile bugetare transmit informații esențiale despre modul în care un stat intenționează să își îndeplinească obligațiile privind drepturile copilului. Statele părți ar trebui să își folosească declarațiile și bugetele înainte de buget pentru:

(a) Explicarea cum vor fi finanțate și implementate legislația, politicile și programele care afectează copiii;

(b) Identificarea alocărilor bugetare vizează în mod direct copiii;

(c) Identificarea alocărilor bugetare afectează indirect copiii;

(d) Prezentarea concluziilor din evaluări și audituri cu privire la impactul bugetelor anterioare asupra copiilor;

(e) Detalierea măsurilor recente sau viitoare luate pentru a promova drepturile copiilor;

(f) Prezentarea datelor financiare și text explicativ privind resursele trecute, prezente și prognozate disponibile pentru cheltuielile cu drepturile copilului, precum și cheltuielile efective;

(g) Stabilirea obiectivilor de performanță care leagă obiectivele programului legate de copii cu alocările bugetare și cheltuielile efective, pentru a permite monitorizarea rezultatelor și a impactului asupra copiilor, inclusiv a celor aflați în situații vulnerabile.

83. Declarațiile pre-bugetare și propunerile bugetare sunt surse importante de informații pentru organizațiile legate de drepturile copilului, copiii și îngrijitorii acestora. Statele părți ar trebui să își sporească responsabilitatea față de persoanele din jurisdicțiile lor, producând astfel de informații ușor de utilizat și accesibile și diseminându-le către public.

84. Sistemele clare de clasificare a bugetului oferă o bază statelor și altor entități pentru a monitoriza modul în care alocările bugetare și cheltuielile efective care afectează copiii sunt gestionate în raport cu principiile bugetare. Acest lucru necesită linii bugetare și coduri care, cel puțin, dezagregă toate cheltuielile planificate, adoptate, revizuite și reale care afectează în mod direct copiii, prin:

(a) Vârsta, recunoscând că definiția cohortelor de vârstă va diferi de la stat la stat;

(b) Sex;

(c) Zona geografică, de exemplu, pe unități subnaționale;

(d) Categoriile actuale și posibile viitoare ale copiilor aflați în situații vulnerabile, luând în considerare articolul 2 al Convenției (a se vedea, de asemenea, secțiunea III A);

(e) Sursa de venituri, fie ea națională, subnațională, regională sau internațională;

(f) Unități responsabile, cum ar fi departamente, ministere sau agenții la nivel național și subnațional.

85. În propunerile lor de buget, părțile ar trebui să specifice orice programe legate de copii pe care le propun să externalizeze sau le-au externalizat deja către sectorul privat.²⁰

86. Comitetul constată că acele state care au avansat cel mai mult în ceea ce privește vizibilitatea drepturilor copiilor în bugetele lor tind să aplice o abordare bazată pe programe a bugetului. Statele părți sunt îndemnate să împărtășească experiențele acestei abordări și să ia în considerare aplicarea și adaptarea la contextele lor.

B. Punerea în aplicare

1. Examinarea de către legislatori a propunerilor bugetare

87. Comitetul subliniază importanța ca legiuitorii la nivel național și subnațional să aibă acces la informații detaliate, ușor de utilizat despre situația copiilor și o înțelegere clară a modului în care propunerile bugetare vizează îmbunătățirea bunăstării copiilor și promovarea drepturilor acestora.

88. Legislativele la nivel național și subnațional necesită, de asemenea, timp, resurse și autonomie corespunzătoare pentru a examina propunerile bugetare din perspectiva drepturilor copilului și, acolo unde este necesar, pentru a întreprinde sau comite analize sau cercetări pentru a face lumină asupra implicațiilor alocărilor bugetare pentru diferite grupuri de copii.

89. Pentru ca rolul de supraveghere al legislativelor să servească interesul superior al copiilor, membrii organelor legislative și comisiile acestora ar trebui să aibă autoritatea de a pune la îndoială, de a revizui și, dacă este necesar, de a solicita modificări la propunerile bugetare, pentru a se asigura că promovează drepturile copilului într-un mod care este în concordanță cu principiile generale ale Convenției și cu principiile bugetare.

90. Statele părți ar trebui să contribuie astfel încât membrii legislativului să fie pregătiți în mod corespunzător pentru a analiza și dezbate impactul propunerilor bugetare asupra tuturor copiilor înainte de adoptarea legislației bugetare, văzând că legislativele naționale și subnaționale, inclusiv comisiile legislative relevante:

(a) să aibă acces la informații despre situația copiilor ușor de înțeles și de utilizat;

(b) să aibă explicații clare din partea executivului cu privire la modul în care legislația, politicile și programele care afectează în mod direct sau indirect copiii sunt traduse în linii bugetare;

(c) să aibă suficient timp în cadrul procesului bugetar pentru a primi propunerea bugetară, a o revizui și a o dezbate și a sugera modificări legate de copii înainte de adoptare;

(d) să aibă capacitatea de a efectua în mod independent sau de a comanda analize care să evidențieze implicațiile propunerilor bugetare asupra drepturilor copilului;

(e) pot organiza audieri cu privire la propunerea de buget cu părțile interesate din stat, inclusiv societatea civilă, avocații copiilor și copiii înșiși;

²⁰ A se vedea comentariul general nr. 16 (2013) privind obligațiile statului privind impactul sectorului de afaceri asupra drepturilor copiilor, paragraful 25

(f) să dispună de resursele necesare, de exemplu printr-un birou bugetar al legislativelor, pentru a întreprinde activități de supraveghere precum cele prezentate la literele (a) - (e) de mai sus

91. Statele părți ar trebui să producă și să difuzeze documente bugetare naționale și subnaționale în etapa adoptării care:

(a) Clasificați informațiile bugetare într-un mod coerent și ușor de înțeles;

(b) Facilitează analiza și monitorizarea prin compatibilitatea cu alte propuneri bugetare și rapoarte de cheltuieli;

(c) Includeți publicații sau rezumate bugetare care sunt accesibile copiilor și avocaților drepturilor copilului, legislativelor și societății civile.

2. Punere în aplicare a bugetului de către legislativ

92. Comitetul subliniază necesitatea ca bugetele adoptate de legislativ să fie clasificate astfel încât să permită comparații între cheltuielile planificate și cele reale și monitorizarea execuției bugetare în ceea ce privește drepturile copilului.

93. Bugetul adoptat este considerat un document public care este esențial nu numai statului și legislativelor la nivel național și subnațional, ci ar trebui să fie accesibil și societății civile, inclusiv copiilor și avocaților drepturilor copilului.

C. Executare

1. Transferul și costurile resurselor disponibile

94. Statele părți ar trebui să adopte și să mențină mecanisme și sisteme transparente și eficiente de finanțare publică pentru a asigura raportul calitate-preț atunci când bunurile și serviciile sunt achiziționate pentru a promova drepturile copilului.

95. Comitetul subliniază faptul că statele părți au datoria de a descoperi și remedia cauzele profunde ale cheltuielilor publice ineficiente și ineficiente, de exemplu, calitatea slabă a bunurilor sau serviciilor, sisteme necorespunzătoare de gestionare financiară sau de achiziții, scurgeri, transferuri premature, neclare roluri și responsabilități, capacitate de absorbție slabă, sisteme de informații bugetare slabe și corupție. Atunci când statele părți risipesc sau gestionează greșit resursele care vizează promovarea drepturilor copilului, acestea au obligația de a explica de ce s-a produs acest lucru și de a arăta cum au fost abordate cauzele.

96. În cursul anului bugetar, politicile și programele destinate copiilor nu pot ajunge la toți beneficiarii intenționați conform planificării sau pot duce la rezultate neintenționate. Statele părți ar trebui să monitorizeze rezultatele cheltuielilor în etapa de execuție, astfel încât să poată interveni și să ia măsuri corective rapide atunci când este necesar.

2. Raportarea anuală a bugetului

97. Statele părți ar trebui să monitorizeze și să raporteze în mod regulat bugetele aferente copiilor într-un mod care să permită statelor și organismelor de supraveghere să urmărească progresele înregistrate în promovarea drepturilor copiilor, astfel cum se prevede în bugetul adoptat.

98. Comitetul subliniază importanța ca rapoartele bugetare să fie puse la dispoziția publicului în timp util și să evidențieze abaterile dintre veniturile și cheltuielile adoptate, revizuite și efective în raport cu legislația, politicile și programele care afectează copiii.

99. Comitetul subliniază faptul că statele părți ar trebui să utilizeze sisteme de clasificare bugetară care să permită raportarea, urmărirea și analiza cheltuielilor legate de drepturile copilului.

3. Executarea bugetului

100. Statele părți ar trebui să monitorizeze și să analizeze colectarea veniturilor, acoperirea și rezultatele cheltuielilor efective pentru diferite grupuri de copii pe parcursul anului bugetar și de la an la an, de exemplu în ceea ce privește disponibilitatea, calitatea, accesibilitatea și distribuția echitabilă a serviciilor. Statele părți sunt îndemnate să se asigure că resursele și capacitatea sunt în vigoare pentru a efectua o astfel de monitorizare și analiză, inclusiv a serviciilor externalizate sectorului privat.

101. Statele părți ar trebui să monitorizeze și să raporteze public cu privire la implementarea bugetelor adoptate în mod regulat, inclusiv:

(a) Efectuarea de comparații între ceea ce a fost bugetat și ceea ce s-a cheltuit efectiv la diferite niveluri administrative din diferite sectoare sociale;

(b) Publicarea unui raport cuprinzător la jumătatea perioadei care acoperă cheltuielile efective efectuate, veniturile mobilizate și datoriile suportate la jumătatea anului bugetar;

(c) Publicarea unor rapoarte anuale mai frecvente, de exemplu, lunare sau trimestriale.

102. Statele părți sunt obligate să stabilească mecanisme de responsabilitate publică care să permită societății civile, inclusiv copiilor, să monitorizeze rezultatele cheltuielilor publice.

103. Statele părți ar trebui să aibă la dispoziție procese de control intern și audit pentru a se asigura că regulile și procedurile sunt respectate în legătură cu cheltuielile efective legate de drepturile copiilor și că sunt respectate procesele de contabilitate și raportare.

D. Monitorizare

1. Rapoarte și evaluări la sfârșit de an

104. Rapoartele bugetare de sfârșit de an permit statelor să contabilizeze, la nivel național și subnațional, veniturile, împrumuturile, cooperarea internațională și cheltuielile efective aferente drepturilor copilului. Acestea oferă o bază pentru societatea civilă și legislativ pentru a examina performanța bugetară a anului trecut și, atunci când este necesar, ridică îngrijorări cu privire la cheltuielile efective pentru copii și programele legate de drepturile copilului.

105. Comitetul subliniază că statele părți, în rapoartele lor de sfârșit de an, ar trebui să furnizeze informații cuprinzătoare cu privire la toate veniturile colectate și cheltuielile efective care afectează drepturile copiilor. Statele părți ar trebui să publice rapoarte ușor de utilizat legislativelor naționale și subnaționale și să facă rapoartele și evaluările de sfârșit de an accesibile și accesibile publicului în timp util.

106. Evaluările și alte tipuri de analize ale bugetelor întreprinse de stat și de organisme independente de evaluare pot oferi informații utile despre impactul colectării veniturilor și al cheltuielilor efective asupra situației diferitelor grupuri de copii, în special a celor aflați în situații vulnerabile. Statele părți ar trebui să întreprindă și să încurajeze evaluări și analize periodice ale impactului bugetelor asupra situației copiilor, prin:

(a) Alocarea de resurse financiare și umane suficiente pentru efectuarea regulată a acestor evaluări și analize;

(b) evaluarea și examinarea riguroasă a rezultatelor unor astfel de evaluări și analize pe tot parcursul procesului bugetar și raportarea asupra deciziilor luate în legătură cu acestea;

(c) Crearea și consolidarea unor organisme de evaluare independente, cum ar fi institutele de cercetare, pentru a efectua evaluări ale eficacității, eficienței, echității, transparenței și durabilității cheltuielilor efective legate de drepturile copilului;

(d) Asigurarea faptului că societatea civilă, inclusiv copiii, pot aduce contribuții la evaluare și analize, de exemplu, prin evaluări ale impactului asupra drepturilor copilului.

2. Audituri

107. Instituțiile supreme de audit joacă un rol esențial în procesul bugetar, verificând dacă colectarea și cheltuielile de venituri publice au loc în conformitate cu bugetul adoptat. Auditurile pot investiga eficiența sau eficacitatea cheltuielilor și se pot concentra pe sectoare specifice, structuri guvernamentale ale statului sau probleme transversale. Auditurile dedicate în legătură cu drepturile copilului pot ajuta statele să evalueze și să îmbunătățească mobilizarea veniturilor publice și cheltuielile pentru copii. Statele părți ar trebui să facă rapoartele de audit accesibile și accesibile publicului în timp util.

108. Comitetul subliniază faptul că instituțiile supreme de audit ar trebui să fie independente de stat și ar trebui să aibă mandatul de a accesa informațiile și resursele necesare pentru auditarea și raportarea bugetelor legate de copii într-un mod independent, responsabil și transparent.

109. Statele părți ar trebui să sprijine rolul de supraveghere al instituțiilor supreme de audit în ceea ce privește colectarea veniturilor publice și cheltuielile pentru drepturile copilului prin:

(a) Prezentarea conturilor anuale cuprinzătoare către instituțiile supreme de audit în timp util;

(b) Asigurarea disponibilității resurselor pentru instituțiile supreme de audit pentru a efectua audituri în legătură cu drepturile copilului;

(c) Furnizarea de răspunsuri publice la audituri legate de impactul cheltuielilor efective asupra drepturilor copiilor, inclusiv modul în care statul abordează constatările și recomandările auditului;

(d) Asigurarea faptului că funcționarii de stat au capacitatea de a se prezenta în fața comitetelor legislativului pentru a răspunde preocupărilor ridicate în rapoartele de audit referitoare la drepturile copilului.

110. Societatea civilă, inclusiv copiii, pot aduce contribuții importante la auditul cheltuielilor publice. Statele părți sunt încurajate să sprijine și să împuternicească societatea civilă să participe la evaluarea și auditarea cheltuielilor efective legate de drepturile copiilor, prin:

(a) Stabilirea mecanismelor de responsabilitate publică în acest scop și revizuirea lor în mod regulat pentru a se asigura că sunt accesibile, participative și eficiente;

(b) Asigurarea faptului că funcționarii de stat au capacitatea de a răspunde în mod informat la constatările societății civile și ale organismelor independente care monitorizează și audită cheltuielile publice relevante pentru copii.

111. Statele părți ar trebui să utilizeze audituri ale mobilizării resurselor publice anterioare, alocărilor bugetare și cheltuielilor legate de drepturile copilului pentru a informa următoarea etapă de planificare a procesului bugetar.

VI. Diseminarea prezentului comentariu general

112. Comitetul recomandă statelor părți să disemineze pe larg comentariul general actual către toate ramurile, nivelurile și structurile sale guvernamentale și societatea civilă, inclusiv copiii și îngrijitorii acestora, precum și entitățile de cooperare pentru dezvoltare, mediul academic, mass-media și părțile relevante ale sectorul privat.

113. Statele părți vor traduce comentariul general în limbile relevante și vor pune la dispoziție versiuni corespunzătoare pentru copii.

114. Se vor organiza evenimente pentru a împărtăși cele mai bune practici legate de comentariul general și pentru a instrui toți profesioniștii și personalul tehnic în cauză cu privire la conținutul acestuia.

115. Comitetul încurajează toate părțile interesate de mai sus să împărtășească bunele practici în legătură cu conținutul comentariului general.

116. Statele părți vor include informații în raportarea lor periodice către Comitet cu privire la provocările cu care se confruntă și măsurile pe care le-au luat pentru a aplica prezentul comentariu general în bugetele și procesele bugetare.